

RDEČI PRAPOR

Glasilno jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10.40 K, za pol leta 5.20 K, za četrt leta 2.60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna pet-črtna, (širina 72 mm) za Izhaja vsako sredo in soboto. enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru. Posamezna številka 10 v.

Boj na vse strani.

Silni pritisk veleagrarškega odušstva, ki smatra vse avstrijsko prebivalstvo le za predmet svojega izžemanja in okoriščanja, je širokim slojem delavnega ljudstva pokazal, da morajo združiti vse svoje moči, če se hočejo rešiti draginjske mōre vsaj toliko, da bodo mogli dihati. Od same dobre volje gospodujočih nimajo ničesar pričakovati. To so dogodki zadnjih dni, o katerih govorimo na drugem mestu, jasno pokazali. Resno bo država nastopila zoper draginjo še le takrat, kadar bo morala, to se pravi kadar bo spoznala, da je moč organiziranega delavstva tako velika, da se mora respektirati.

Dočim pa mobilizira delavstvo svoje bataljone za boj proti pogubni draginji, se pripravljajo napad na njegove pravice tudi od druge strani. Organizirano kapitalistično podjetništvo v Avstriji (»Bund österreichischer Industrieller«) je ravnokar izdalo in razposlalo podjetnikom po vsej državi knjižico z naslovom »Iniciativni predlogi socialne demokracije v avstrijski zbornici poslancev«. Knjižici, ki seveda hujska zoper socialno demokratične zahteve, je priloženo pismo, ki še posebej razlaga namen brošure.

Pismo in knjižico smatrajo podjetniki za važno in zanimivo. Na vsak način pa je oboje zanimivo za delavstvo, kateremu nehote pojasnjuje, da mora biti neprenehoma pripravljeno na boj na vse strani in da radi ene nevarnosti nikakor ne sme pozabiti na drugo. Kapitalistični hujskači kličejo podjetnike v svojo organizacijo in v boj zoper socialno demokracijo. Podjetništvo je baje v strašni nevarnosti in se mora pripravljati na najhujši odpor.

Kje tiči ta nevarnost?

Državni zbor je sicer po »zaslugi« vsakovrstnih nacionalističnih poslancev prav malo delal. Toda socialni demokratje so porabili vsako najmanjšo priliko, ki se je pokazala, da so zastopali koristi delavstva in izkušali zanj kaj doseči. Izdelali in vložili so celo vrsto predlogov socialnega značaja, s katerimi bi se imel zboljšati položaj delavstva. Ker imajo socialisti komaj petino vseh mandatov v državnem zboru, je naravno, da ne morejo svoje volje uveljaviti zoper druge štiri petine. Ako bi imeli večino, pač ne bi državni zbor tako pasel lenobo, kakor jo pase in marsikaj bi bilo že drugače.

Česar niso socialni demokratje mogli doseči z močjo, so izkušali s spretno taktiko. In res se jim je posrečilo z razumnim nastopom, da so se morali odseki in zbornica baviti z nekaterimi njihovimi predlogi. Če so med delavci še malodušni posamezniki, katerim se zdi, da vse to delo nima posebnega pomena, je mnenje podjetnikov vse drugače. V svoji brošuri pripisujejo predlogom socialnih demokratov največjo važnost; boje se jih in jih kažejo svojim tovarišem kot grozno strašilo.

Največje skrbi dela kapitalističnim hujskačem sklep, da se delavska kršitev pogodbe nima več kaznovati. V poslanski zbornici je ta predlog že sprejet; socialni demokratje so imeli pač mnogo truda s tem, a trud je dosegel uspeh. In zdaj pravi podjetniška organizacija, da je njeno zadnje upanje v gos-

poski zbornici. Od nje pričakujejo, da bo dovolj reakcionarna ter da bo delavce zopet izročila gospodarjem kakor sužnje.

Zahteva socialnih demokratov je bila seveda popolnoma pravična. Po dosedanem zakonu velja za delavca glede na delovno pogodbo pravo izjemno stanje. Za vsakega drugega človeka je tako, da ga drugi pogodbenik lahko toži radi kršenja pogodbe pri civilnem sodišču in če se dožene, da je res prelomil pogodbo, ga sodnik lahko obsodi, da mora povrniti škodo. Le delavca lahko podjetnik toži tudi pri kazenskem sodišču in to ga lahko obsodi posebej še v zapor. Ta izjema se ima z novim zakonom odpraviti in delavcu tako povrniti vsaj majhen košček svobode. A to vznemirja kapitalistične hujskače, da kar besne in zahtevajo od gosposke zbornice, naj se postavi ljudskemu parlamentu po robu.

Kapitalisti stoje še vedno na srednjeveškem gosposkem stališču. Pod »svojo streho« hočejo biti »gospodje«; poleg njih ne sme imeti v tovarni živ krst volje; vse kar je razun njih v tovarni, je le stroj in orodje. V tako orodje izpreminja delavca zakon, ki ga izroča sodišču, ako se hoče rešiti pogodbe, ki mu je postala neznosna. Ko so v južnih ameriških državah imeli suženstvo, so lovili ubegle sužnje s psi in če so jih ujeli, so jih krvoločno kaznovali, pa zopet spravili v sužnost. Take razmere bi bile tudi »modernim« kapitalistom v Avstriji najbolj všeč. Če že ne morejo nahujskati psa na delavca, ki se je odtegnil njihovi oblasti, hočejo nanj naščuvati vsaj državnega pravdnika in policijo.

Socialni demokratje, ki so napeli vse moči, da bi napravili konec temu neznosnemu stanju in ki so na tej poti desegli že lep uspeh, zasužijo pač priznanje zavednega delavstva. To pa mora poznati tudi nevarnost, ki mu jo pripravljajo kapitalisti. V gosposki zbornici, na katero se zanašajo izkoriščevalci, ni socialnih demokratov. Toda če bodo združene delavske množice pokazale voljo, da se ne dajo vnovič pahnuti v srednjeveško sužnost, bo tudi sovražnikom v gosposki zbornici minil pogum in pravičnost bo zmagala.

Posebno piko imajo podjetniki še na socialno demokratično zahtevo, da se ima odpraviti delavska knjižica. Da je ta »naskok rdečkarjev« za sedaj odbit, jih zelo veseli. Vendar pa slutijo, da socialni demokratje ne bodo mirovali, ampak ob prvi priliki z večjo silo ponovili svojo zahtevo. Za ta slučaj rote meščanske poslance, da naj store svojo »dolžnost« in jim očitafo, da s svojo delavnostjo izdaleč ne dosega socialnih demokratov. Tako n. pr. da so bili v zbornici, ko se je glasovalo, da se odpravi paragraf radi kršenja pogodbe, navzoči sami soc. demokratje.

Da morajo podjetniki priznavati delavnost in energijo socialno demokratičnih poslancev, je lepo in mora veseliti delavce. Moralo bi jih pa tudi spodbujati, da bi se energično polotili svoje politične in strokovne organizacije in tako na eni strani povečali število svojih zastopnikov v zbornici, na drugi strani pa svojo moč v tovarnah in delavnicah. Proti organizaciji podjetnikov je treba organizacije delavcev.

Najprej storimo vsak svojo dolžnost!

Socialnodemokratična stranka se je na Slovenskem že precej mogočno razvila. Povsod se jo že upošteva in postala je važen faktor v prosvetnem in razrednem boju.

Še ni dolgo tega, ko so imele meščanske stranke slovenske bodisi klerikalna, liberalna in druge le posmeh za socialno demokratično stranko. Mislile so, da se bo dalo slovensko ljudstvo slepiti na veke, da bo slovensko ljudstvo slepo sledilo čez drn in strn vsem obljubam posameznih širokoustnežev, ki so obljubljali vse in tolažili slovensko ljudstvo eni z nebesi drugi z naprednostjo in protifarštvom. Izogibali so se pa vsi ti naši sovražniki programov, v katerih bi bili rekli, da ima tudi delavec pravice, da je delavec enakovereden član človeške družbe in da je prokleta dolžnost vseh zastopstev, da se upošteva delavstvo v njih kot enakopraven del človeške organizacije in istotako ima delavstvo neoporečno pravico, da si tiste pravice pribori v boju, magari v vročem boju.

Naše meščanske stranke se od tedaj niso izpremenile. Bojujejo se isto tako z umazanimi argumentacijami proti delavstvu, zavajajo ga v verski fanatizem in politično indolentnost in fanatizem goječ osebni kultus v taki meri, da se mora gabiti vsakemu količkaj razsodno mislečemu delavstvu.

Ta boj še ni ponehal, ta boj se bo še nadaljeval in bojimo se, da bo klerikalni despotizem, ki ima po Slovenskem nastavljenih par tisoč agitatorjev, ki jih plačuje ubogo ljudstvo, zastrupljal to ljudstvo še in še. Liberalna stranka, od katere so nekateri pričakovali rešitev, ni izpolnila svoje naloge nikjer na Slovenskem. In kaj opazujemo? Da povsod nazaduje! Da izginja kakor senca!

Te razmere so tudi za nas memento. Te razmere pozivljajo nas k novemu delu, k novemu in sicer odločnemu delu!

Naša stranka se je razvila, naša strokovna društva so postala močna, naša izobraževalna društva imajo polno nalogo, naše gospodarske organizacije morajo pospeševati zopet po svoje razvitek stranke.

Če pregledamo vse te vrste smo vzradoščeni, nekaka prijetna radost nas obide in nehote vzklknemo: »Poglejte no, kako smo že močni!«

In kakor je velika naša moč v organizaciji, ni se še dovolj razvilo naše časopisje.

In vendar je časopisje poglavito orožje.

Imamo politično in strokovno časopisje. Oboje je potrebno. Strokovno časopisje dobivajo člani brezplačno, politično pa si morajo sami naročiti.

Nikakor ne zadostuje, da čitamo samo strokovno časopisje, tudi politično časopisje moramo čitati, zakaj brez političnega časopisja ni mogoče slediti dogodkom v političnem svetu. Če ni politično časopisje razširjeno med pristaši stranke, potem je nemogoče vzgajati strankarje, ki bi bili zanesljivi, ki bi samostojno vedeli, kaj zahteva njih strankina dolžnost.

Enotnost stranke, moč stranke pride šele tedaj prav do veljave, če ima tista močne organizacije in razširjeno in dobro časopisje.

Kdor ni naročnik na strankino glasilo, ta ne stori svoje dolžnosti.

Še imamo nekaj tednov do novega leta, ki jih porabimo v to, da razširimo svoje strankino glasilo. Naš princip bodi, naše načelo, da mora biti vsak sodrug naročnik na »Rdeči Prapor«.

Naloga organizacij je to!

Izvedimo samo to in našo moč smo pomnožili zopet za polovico!

Politični odsevi.

Spravna pogajanja radi spora o obliki strokovne organizacije.

Praga, 14. nov.

V nedeljo in ponedeljek je tu zborovala komisija, ki jo je bila sklicala celokupna strankina eksekutiva in ki naj bi izvršila predpriprave za sporazum v sporu radi oblike strokovne organizacije. Državno strokovno komisijo so zastopali sodrugi Hueber, Jura in Domes; češko strok. komisijo v Pragi: Tajerle, Jaroš in Nosek; nemško soc. dem. stranko Adler in Seliger; češko Němec in Soukup; slovensko Kristan, in poljsko Diamand.

Za predsednika je bil izvoljen sodrug Diamand. Pred prehodom na dnevni red so prosili češki sodrugi, da se sprejme v komisijo tudi sodr. Tušarja iz Brna, kar se je seveda zgodilo. Konferenci sta se tekom dva dneva trajajočih razprav predložila dva predloga, ki naj prideta na javno diskuzijo. Prvi pride v pretres predlog češke strokovne komisije, ki zahteva priznanje separatistične organizacije ter prijateljsko razmerje med separatističnimi in centralističnimi organizacijami. Vse akcije v obsegu enega obrata (podjetja) ali ozemlja naj se izvrše na temelju skupnega postopanja. Siliti k tej ali oni organizacijski obliki se ne sme. V jezikovno mešanih obratih in ozemljih veljaj načelo, da spada češki delavec v češko, nemški pa v nemško organizacijo. Prosti izvolitvi organizacije se ne sme staviti delavcem nobene zapreke. Strokovne zveze naj sklenejo na vzajemnosti temelječe pogodbe. Separatistične in centralistične organizacije naj se mednarodno priznajo. Za izvrševanje teh določb postaviti je skupen odbor, ki naj obstoji po polovici iz članov dunajske in češke strokovne komisije.

K temu predlogu je stavlil posl. sodr. Němec spremembo, po kateri naj se besedilo, da spada češki delavec v češko in nemški v nemško organizacijo, črta, vpostavi pa, da se nikoga ne sme ovirati v njegovi svobodni odločbi. Sodr. Tajerle stavi dodaten predlog, da naj skupni odbor predloži strokovnima komisijama na Dunaju in v Pragi predlog, ki bo urejeval medsebojno gnotno pomoč ob velikih stvarkah in izporih.

Drugi predlog je stavlil sodr. Adler. Ta se glasi: Konferenca sklene preložitev razprav do konca novembra, ter nalaga oboima deloma kot predpogoj za spravo naslednje v posvetovanje: Uredba skupeh organizatoričnih naprav, obsegajočih tako centralne zveze kakor tudi separatistične organizacije, ki jamčijo za trajno skupnost vodstva strokovnega boja ter skupnost vseh k temu potrebnih sredstev.

Konferenca sklene na to, da se prekine do konca novembra ter potem nadaljuje.

Koncem razprav konstatira predsednik sodr. Diamand, da se je na obeh straneh pokazala volja in potreba za spravo, ter da so bili govori prožeti od želje, da se najde pot do miru. Izraža željo, da bodo nadaljna pogajanja dovela do zaželenega uspeha.

* Proti šolstvu. V Koroškem deželnem zboru je sprejela zbornica, ki ima nemško nacionalno večino resolucijo poslanca dra. Steinvenderja, ki zahteva šestletno obiskovalno šolsko dobo in poldnevni pouk. Uvedejo se sicer po tej resoluciji nadaljevalni tečajji, ki bi trajali štiri leta, ki jim pa ni pripisovati nobene posebne važnosti ob taki šolski obveznosti. Poslabšanje šol — manj izobrazbe, to je načelo klerikalcev.

* Sklicanje državnega zbora. Vlada nič kaj rada ne skliče državnega zbora. Dasi je bil že nekako določen termin za sklicanje, vendar ne moremo več misliti na to, da bi bil sklican že 22. ali 23. t. m. Koj spočetka

zasledanja, ki se najbrže skliče šele konec tega meseca, pride v razpravo draginjsko vprašanje.

* **Občinski svet v Trentinu razpuščen.** Nasprotja gospodarskega značaja, ki so že dlje časa vladala med liberalno-demokratsko večino ter še-le pred kratkim v občinski zastop došlo krščansko-socialno manjšino, so dala povod, da je namestništvo občinski zastop trentinski razpustilo. Vladnim komisarjem je imenovan bivši župan dr. Silli.

* **Občinske volitve v Sarajevu.** Pri večeršnjih občinskih volitvah v Sarajevu so bili izvoljeni večinoma stari odborniki. Od mohamedancev jih pripada 6 samostalni stranki, 2 narodni organizaciji, od Srbov sta 2 pristaša radikalnega, 2 pa zmernega krila. Od katoliške strani sta bila izvoljena 2 klerikalca in 2 liberalca.

* **Angleška zbornica** je bila predvčeršnjim razpuščena.

Ako še niste, pošljite naročnino!

Agrarci na delu

Zadnjo nedeljo so uprizorili češki agrarci 132 protestnih shodov ter na njih povdarjali potrebo prepovedi uvoza živine in mesa v Avstrijo. Premlevali so vse tiste fraze in neresnice, ki jih tudi naš pobošni »Slovenec« dan na dan spušča med svoje ovce. Dokazali so s tem, da so postali oderuhi življenskih potrebščin nemirni, pokazali pa tudi izkoriščanim masam, da bi bilo za slednje usodepolno, če bi ne vstrajali pri započeti akciji napram naraščajoči draginji.

Kakor na Češkem, tako se je tudi drugod začela gospoda pojavljati in posebno značilna je bila dunajska »srednjeevropska draginjska enketa«, ki je zborovala tudi v nedeljo. Zanimivi so bili posebno »kmetje«, ki so se sešli iz vseh krajev Avstrije, Ogrske in Nemčije. Predsednik enkete je bil »kmet« dr. posl. knez Karol Auersperg, ki je pri otvoritvi s povzdignjeno čašo pozdravil posebno došle goste. Kmet grof Desseffy je konstatiral, da so vsi agrarci v Nemčiji, Avstriji in Ogrski napram sovražniku (op. ured. to so stradajoči narodi) solidarni. Posebna zasluga gre Nemcem, ki so vodje gibanja. Grof Teodor Zichy je dejal, da je sprejeta resolucija naša živahen odmev od severnega pa do jadranskega morja, (op. ured. gotovo je čital »Slovenec«) od Rene pa do bolgarskih mej, kot obupen klic tlačnega razreda, ki prav za prav državo vzdržuje.

Govornik je napil predsedniku dunajske kmetijske družbe dež. posl. baronu pl. Ehrenfelsu, kot voditelju agrarne vzajemnosti. In tako so se pojavljali eden za drugim, sami pristni kmetje, nemeneč se za narodnost in vero — to vprašanje je pri njih že dolgo rešeno — in vsi edini v lepem namenu, kolikor največ mogoče odirati produktivne sloje.

Tako toraj med Nemci in Čehi. In pri nas? Naši zastopniki pa zahtevajo v delegaciji, naj se zgrade dreadnonthi, ker ima slovenski kmet še dovolj virov, ki mu bodo omogočili še večja bremena. Dr. Sušteršič pač vé, da se slovensko ljudstvo ne briga za njegovo delovanje in da »Slovenec svojim »bravcem« lahko natvezi največje laži. Zato tudi lahko razni Hladniki v dež. zboru enostavno negirajo draginjo, katere gospoda seveda ne čuti. Tem temeljitejšo jo pa občutijo nižji in srednji stanovci, in to v zahvalo za svojo desetletno brezbriznost, ki je odprla vrata merodajnih zastopov najhujšim ljudskim sovražnikom.

Ne vemo sicer, kakšne uspehe bo imela agrarna propaganda, eno pa vemo že danes: da je namreč vrč potrpežljivosti poln in le vprašanje časa je, da se odpravijo neznosne, umetno vzdržujoče razmere. Delavno ljudstvo je stradanja sito in na vseh vekov veke ne bo trpelo parasitov v fraku in talarju na svojem zmogljem telesu.

Danes je priloga „Slov. Gospodinja“.

Domače vesti.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Pevski zbor »Vzajemnosti«** ima pevske vaje vsak torek in četrtek točno ob 8. uri zvečer. — Zbor bo sodeloval v soboto pri veselici kovinarjev v Sp. Šiški (pri Anžoku).

— **Tobačna tovarna v Ljubljani** je te dni razposlala pisma, v katerih obvešča vpo-kojene tobačne delavke in delavce, da se jim je s septembrom 1910 zvišalo pokojnino. Pisma, ki so bila avtografirana, so bila odprta in — nefrankirana! Da se razpošilja odprta pisma, se navsezadnje že šte prenese, če tudi to ni ravno okusno; toda da se jih oddaja na troške revnih invalidov, je pa za bogato tobačno upravo naravnost sramotno!

* **Občni zbor kmetijske družbe kranjske** je bil v pondeljek v Ljubljani. Pri volitvah v odbor so zmagali letos — klerikalci. Že več let se je vodil boj za ta zavod. Za letošnje volitve se liberalci niso dosti brigali, zaradi tega so tako klaverno propadli. Če primerjamo število glasov, ki so jih dobili eni in drugi, nam to potrди, zakaj liberalci so dobili le okoli 210 glasov, dočim so jih klerikalci dobili okoli 590. Tudi je bil dan zborovanja jako ugoden za klerikalce, ki so prejšnji dan vprizorili agitacijo po deželi. Če pa pregledujemo kandidatni listi, opazimo na obeh straneh kompromis med Slovinci in Nemci, torej bo v tem pogledu vsak očitak iz obeh taborov smešen. Oba sta skušala namreč pridobiti »narodne sovražnike« za to zmago. Čuli smo pa, da so klerikalci s precej trdimi očitki nastopali pri svoji agitaciji proti liberalcem in radovedni smo, kako se bodo ti opravičili in branili. V odbor so bili izvoljeni za dve leti: Apfaltner baron Apfaltner Oton, Dimnik Mihael, dež. posl., Jan Jakob, župan v Gorjah, Kalan Andrej, prelat v Ljubljani; za tri leta: Hladnik Janez, dež. posl., Kosler Jos. ml. v Ljubljani, dr. E. Lampe, dež. odbornik. — S tem so klerikalci zopet izrinili liberalce iz močne postojanke.

— **Klerikalni kmetje.** »Kmetijska družba kmetom!«, tako se je »Slovenec« že nekaj let drl. »Kmetijska družba v rokah kmetov!« tako kriči sedaj. — V pondeljek je bilo v Ljubljani precej živahno, in kdor je gledal nepregledne procesije farjev, ki so jih jutranji vlaki takorekvač kar bruhali v Ljubljano, je takoj lahko uganil, da je »Kmetijska družba« občni zbor, zakaj nobena cerkvena sinoda, nobena verska pobožnost ni v stanu priklicati toliko črnih uniform z dežele. Klerikalci so dobili »Družbo« v svojo pest, in sedaj bodo v njej neomejeno kmetovali poleg »nadkmeta« dr. Lampeta graščak Wurzbach, poleg veleposestnika Koslerja Moras Kalan, pomagala jim bodeta fajmoštra Hladnik iz Trebelnega in Janez Piber. Ti gospodje, ki sicer natanko ločijo pšenično pogačo od ovsenjaka, najbrže ne ločijo rži od pšenice in ne vedo, kaj z repo: ali jo saditi, ali sejati. Ampak to je pri vsej reči postranska stvar: glavno je, da imajo usodo kranjskega poljedelstva v rokah »kmetje«. In to je — kakor imena in naslovi odbornikov pričajo — doseženo! — Vzpričo temu pa preostaja kmetom edino še, da poskusijo svojo srečo, ki jim je bila pri »Kmetijski družbi« nemila, pri škofijskih sinodah, pri pastoralnih in dekanijskih konferencah. Mogoče jim farji tam pusté več besede!

— **Ljubljanske občinske volitve** sicer še ne bodo kmalu, vendar bomo sklicali okoli 1. decembra konferenco, da se o teh volitvah posvetujemo.

— **Spomenik Lundru in Adamiču** na ljubljanskem pokopališču je tudi v spremeni-nem načrtu prepovedan. Značilno pri tej prepovedi je to, da ni zabranjen spomenik zaradi kakega dejstva, nego le zaradi tega, ker stavitelji ali pa ogledovalci spomenika lahko kaj mislijo. — Torej celo misli so prepovedane. Pripomnimo le še, da je besedilo: Postavil celokupen slovenski narod tako nevaren. Hm! hm! Liberalci in klerikalci so pa res daleč privlekli svoj politiški voz.

— **»Slovenec«** pa uganja par tednov že tako hinavščino, da je kaj. Najprej so portugalski liberalci in socialisti pomorili vse jezuite, potem so napravili greh, ker so spremenili vladu, potem so dajali pohujšanje so-sednjim državam itd. Zdaj je »Slovenec« že tudi opazil, da se v Avstriji namerja ravno isto, kar na Portugalskem. Lani se je snovala po »Slovencu« na Kranjskem »srbska zarota«, letos je pa še hujše. »Slovenec« vidi povsod, v svoji hinavščini sovražnike duhovništva in po božji milosti ustanovljenih oblasti. In vendar to ni nič drugega nego slepilo. Kdo pa je napravil več krivic človeštvu, kakor prav klerikalizem! Odpor je torej naraven!

— **V Trziču** prirede združene organizacije v nedeljo, dne 20. t. m. v gostilni »pri Pelarju« zabaven večer, združen z raznimi razvedrili in plesom. Začetek ob 7. zvečer. Vstop prost. K mnogobrojnemu obisku vabi veselični odsek.

— **V Zagorju ob Savi** je bila v nedeljo splošna konferenca zaupnikov, na kateri se je temeljito razpravljalo o strokovni in politični organizaciji. Izdelal se je poseben delovni načrt. Seji sta predsedovala sodruga Čepin in Fr. Sitar.

— **Tožbe zoper delavsko zavarovalnico proti nezgodam** se vlagajo pri razsodišču zavarovalnice in ne pri sodišču, kakor to nekateri napačno delajo. Tožbe zoper zavarovalnico in vse priloge so koleka proste. Organizirani delavci naj se vselej, predno store kake korake, obrnejo do svoje organizacije, ki jim bo šla s potrebnim podukom na roko. Jemati odvnetika je precej riskirana stvar, ker ga mora plačati tisti, ki je tožbo izgubil. V vsakem slučaju pa naj

se zahteva, da je zagovornik pri obravnavi osebno navzoč, kar pa je večinoma mogoče le tedaj, ako stanuje na sedežu zavarovalnice.

— **Portugalski menihi na Koroškem.** »Salzburger Volksblatt« poroča, da je kupil po posredovanju frančiškanov veroučitelj Smrekar v Ljubljani kopališče Vittenwald pri Beljaku za 400.000 K, ki je bilo doslej last baronice Lang.

— **Socialna praksa na Kranjskem!** Obrtni red, ki določuje 11-urni delavnik za vse fabriške zavode, dovoljuje upravni oblasti, da v posebnih slučajih odveže podjetnike od te postavne dolžnosti. Kakšno zlorabo uganjajo upravne oblasti na Kranjskem s to določbo, nam svedoči sledeče številke, katere povzamemo iz uradnega poročila trgovskega ministrstva in ki se nanašajo na leto 1909. Dočim je delalo leta 1908 na Kranjskem 858 fabriških delavcev v 10 zavodih čez postavnih 11 ur na dan, se je to število po uradnem poročilu, ki gotovo ne pretirava, v letu 1909 skoro podvojilo: 1412 delavcev v 22 fabriških podjetjih ni bilo več deiežnih zakonito normiranega delavnika. Dočim je leta 1908 znašalo čezurno delo 43.965 ur, je poskočilo v naslednjem letu kar na 121.569 ur. Vsa ta prekoračenja zakonitega delavnika, ki pomenjajo nezasišlan rop na življenski sili delavskega ljudstva, so se gočila v »slamni-karskih, papirniških, predilnih in opekarskih obratih, torej v podjetjih, kjer razredna zavodnost do skrajnosti izkoriščanega in izmzgavanega delavstva še ni močna dovolj, da bi bila porodila samostojno razredno strokovno organizacijo, v tobakarnah, kjer so klerikalci zvesti podporniki in podrepaniki kapitalizma, slepili delavstva in ubijali njegovo odporno tlo. Za delavstvo, ki ga fizično ubija že draginja, nastaja dvojna dolžnost, da se organizirano upre škodljivemu pregnaemumu delu, ki mu ga hoče naprtiti na pleča nenasiitni kapitalizem s sodelovanjem birokratizma in klerikalizma. Delavstvo samo je tišto moč, ki lahko izsili, da se bo postavna določba gledé enajsturnega dela izvajala delavstvu v varstvo in da ne bo ta določba samo lepa priložnost za uradne ministrante denarnih mogočev, da se jim izkažejo uslužne in prijazne.

— **Mestni fizikat v Ljubljani** opozarjamo, naj si vendar že enkrat ogleda tiste vozove, s katerimi se prevaža smeti po mestu. Nekateri izmed njih so že taki, da je prava sramota, če se sploh upa ž njimi na cesto. Na vrhu so odprti od straneh pa razbiti, da se kadi kakor v turški bitki, če potegne le majhna sapica. Smetiški vozovi bi morali biti železni, da se jih lahko od časa do časa umije, ker se vanje meče tudi odpadke, ki gnijejo, kar povzroča zlasti ob vročem času neznošen smrad in okužuje zrak. Upamo, da kodo te vrstice pomagale.

— **Jesenškega dopisnika »Slovenca«** je spravil impozantni pogreb sodruga Kontschana popolnoma ob pamet. Na eni strani se laže, da je ljudstvo pogrebce ogorčeno zmerjalo, ker ti niso hoteli iti v cerkev, na drugi pa hočeš, nočeš, moraš priznava resnico, da so v cerkev šli le nosilci s krsto, ostala množica pa da je ostala na cesti pred cerkvijo. Kje so torej bili tisti nezadovoljneži, o katerih se laže jeseniški dopisnik, da so ogorčeno protestirali nad »brevversko« množico? »Rdeči Prapor« je bil vsaj toliko pošten, da je priznal, da je v cerkev šlo le 17 babnic, ostali pogrebci pa da so ostali na cesti, ker so hoteli s tem činom pokazati, da ne marajo za popa, ki celo v uradne cerkvene zadeve vlačí strankarska strast. Da se je pri pogrebu kadilo, je čisto navadna laž, ki si jo more izmisliti le kaka tonzuirana duša. Ves pogreb je bil miren in dostojen, kakor so vsi pogrebi, ki jih prirede socialni demokrati.

— **Velika laž** je, kar trdi jeseniški dopisnik klerikalnih listov, da se socialni demokratje niso brigali za pokojnega Kontschana. Resnica je, da je organizacija podpirala sodruga Kontschana v njegovi bolezni kolikor je le mogla, in sicer še v večji meri, kakor je bil v to opravičen. Da jeseniškim klerikalcem ni o tem nič znano, je popolnoma naravno, ker nimamo navade, da bi vsako malenkost obešali na veliki zvon. Klerikalci delajo pač drugače: za vsako podporo, ki jo dajo, zahtevajo zahvalno izjavo, s katero potem mešetarijo kakor jud s svojo robo.

— **Zopet velika nesreča v rudniku.** Iz Beuthena v Gorenji Šleziji se poroča: V jami »Ida« Hohenlohejevega rudnika se je včeraj, dne 24. t. m. pri spravljanju razstreliva v jamo utrgala vrv. Vsled padca dvigala se je razstrelivo vnelo in nastala je grozovita eksplozija. Del jame je popolnoma raedejan. 45 rudarjev je ponesrečenih.

— **Beg grofa Leva Tolstoj.** Iz Jasne Poljane prihaja vest, da je znani pisatelj in filozof grof Lev Nikolajevič Tolstoj nenadoma pobegnil ter se podal v ženski samostan v Šamardinskem v guberniji Kaluga. V Jasni

Poljani je vsled tega čina Tolstega zavladao med kmeti velikansko razburjenje, ker so menja, da je pobeg Tolstega zakrivila vlada. Po poročilih, ki dohajajo, se navaja kot vzrok pobeга, da hoče preživeti Tolstoj svoje zadnje dneve v samoti, ker se mu je dosedanje luksurijsno življenje, ki nasprotuje njegovim nazorom, pristudilo.

— **Luna mrkne danes** v sredo po noči. Pričetek mrka je ob 10 uri 46 minut zvečer. Popoln mrk se začne ob 1 uri 21 minut ter traja do 1 ure 47 min. Viden je za mrk po vsej Evropi, večinoma Aziji, Afriki in na Atlantskem Oceanu ter v Ameriki.

Trst.

— **Tržaška »Edinost«** se grozovito ježi na nas zaradi naše zadnje notice o dogodkih v istrskem deželnem zboru. Ogmorna večina njenih čitateljev ne čita »Rdečega Prapora«. S tem dejstvom »Edinost« tudi računa, kadar odgovarja na naše notice. Zaradi tega tudi naši odgovori na njene notice ne morejo biti takšni, kakršni bi bili, ako bi imeli opraviti z drugačnim listom. V svojem odgovoru na našo zadnjo notice sugerira »Edinost« svojim čitateljem, da smo skoraj odobravalni postopanje italijanskih nacionalcev ter udrihali samo po hrvaških narodnjakarjih. Rada bi na indirekten način dokazala, da smo pisali proti hrvaškim nacionalcem zaradi tega, ker niso glasovali za 50.000 kron, ki naj se iz deželne blagajne nakažejo v pokritje deficita pri koperski razstavi. Še dalje je šla. Pravi, da ves naš krik o zatiranju ljudstva zveni v direktno ali indirektno obrambo kapitalistov in zatiralcev ljudstva. Morda se zdi njej lepo in posebno spretno, da se falzificira mnenje, ki ga imamo mi o enem in drugem vprašanju. Nam se zdi tako postopanje nečastno, ampak potrebno za »Edinost« in njene urednike, ki morajo falzificirati, da imajo potem povod odgovarjati na način, ki sugerira njenim čitateljem sovraštvo do socialne demokracije. Tako n. pr. skuša »Edinost« napeljavati vodo na svoj mlin zaradi postopanja ital. socialistov pri ožjih volitvah v državni zbor v Pulju. Ako njeni čitatelji ne vedo »Edinost« ve, da se je takrat naša jugoslov. soc. dem. stranka izrekla proti tistemu postopanju in ga javno desauvirala. Kaj pomaga to »Edinosti«? Ona nas zaradi tega še vedno bliati. Kadar se je reformiralo volilno pravo za občinski zastop v Pulju, je vlada predložila tozadevni načrt, po katerem bi bili imeli delavci pravico izvoliti si 4 zastopnike. Ako njeni čitatelji tega ne vedo, ve to »Edinost« ravno tako kakor mi. Ona ve, da se je potem volilni načrt izpremenil vsled kompromisa, ki je nastal med hrvaškimi in ital. nacionalci in da so oboji mesto 4 dali delavstvu 2 (dva) mandata. Zakaj tega ne pove »Ed.« svojim čitateljem? Morda zaradi tega, da ne bodo njeni čitatelji zvedeli, da so slovenski narodnjakarji napram delavstvu enako krivični kakor ital. in drugi. Morda zaradi tega, da ji ni treba povedati, da so bili takrat soc. dem. osamljeni v zahtevi po večjem zastopstvu za delavstvo. Morda zaradi tega, da ne izvedo, da je bila takrat vlada bolj demokratična kakor superdemokrat Laginja in zagovornik militarizma Mandič? Zakaj pa se takrat, ko je imela »Edinost« lepo priložnost, ni postavila proti izkoriščevalcem ljudstva in na stran delavskih zahtev? Zakaj »Edinost« ne odgovarja večerni izdaji »Piccola«, kjer je bil objavljen dopis iz Buzeta, v katerem je bilo rečeno, da so v Buzetu stopili zidarji, ki gradijo poslopje za hrvaško šolo, v stavko, ker so jim hoteli hrvaški narodni voditelji znižati mezdo za 50 vin. na dan? Zakaj se »Edinost« ne postavi na stran delavskih koristi ob postopanju poslanca Mandiča v delegacijah, ki je glasoval za milijone, ki naj se potrošijo za zgradbo novih bojnih ladij, kanonov in pušk? Zakaj je »Edinost« v imenu hrvaških nacionalcev vedno zagovarjala vsako postopanje vlade proti delavcem v Pulju? Zakaj se »Edinost« ni postavila nikdar na našo stran, na stran delavstva, kadar smo zahtevali, da se odpravijo nečloveške razmere delavstva v Val di figo v Pulju? Čemu ne pove, da je bolj izjemna kot redka nerodnost hrvaških narodnjakov kriva, da istrski Slovani niso bili zastopani na koperski razstavi? — Odgovarjati je seveda lepo. Toda treba je tudi imeti pogum povedati svojim pristašem, kako govori nasprotnik. Tega »Edinost« ne stori, ker je njej ležeče na tem, da se njeni čitatelji ohranijo v nevednosti in da ne izvedo nikdar od nje, da imamo pravico in delavsko in narodno dolžnost kritizirati in če mogoče onemogočiti nadaljno izkoriščanje ljudstva, ki se danes vrši pod narodno firmo. Zato imamo tudi pravico imenovati ves narodnjakarski boj narodno švindlarijo, ki ima namen slepiti ljudstvu oči in temniti mu razum, da ne vidi svoje vnebovpijoče revščine in da ne čuti svoje bede. »Edinost« bo pa tudi imela priliko prepričati se, da imamo pogum bojevati se proti taki švindlariji, pa če naščuva proti nam ves svet in če se bo še tako lagala, da si bo sama verjela.

— **Politični odbor jugoslov. soc. dem. stranke** v Trstu ima v soboto 19. t. m. ob pol 9. zvečer izredno važno sejo. Odborniki so naprošeni, da se je udeležijo polnoštevilno.

— **Shod v Šklednju.** Pretečeno soboto se je vršil pri nas izredno dobro obiskan shod, ki ga je bila sklicala organizacija kemičnih delavcev v Trstu. Lepo so bile zastopane tudi delavke. Shodu je predsedoval sodr. Ravasini. Prvi je poročal o draginji in o potrebi organizacije sodr. Regent v slov. jeziku. Nato sodr. Doff-Sotta v italijanskem jeziku. Govorila sta še sodruga Hafner in Ravasini, ki sta raztolmačila pravila organizacije kemičnih delavcev. Poročila so vzeli navzoči z burnim aplavzom na znanje. Po shodu se je lepo številno navzočih vpisalo v imenovano organizacijo.

— **Nelepi sadovi.** Nelepe sadove v Trstu rodi seveda samo N. D. O. Nimamo povoda biti zaradi tega veseli, zakaj take sadove mora delavstvo plačevati in zelo drago plačevati. Namen N. D. O. je danes vsem jasen pa tudi vsem občuten. Njeni govorniki so ga večkrat na shodih vihrovali in cinično proklamirali. »Naš namen je uničiti socialno demokracijo, ki je naš največji sovražnik«. Tako so klicali. Odgovorili smo jim: »Socialne demokracije ne boste uničili, pač pa boste naredili neslogo med delavci!« Zgodilo se je kar smo mi pravili. Socialna demokracija in njene organizacije živi in napreduje. V knjigi naše zgodovine bo nekoliko strani posvečenih bojem, ki smo jih imeli z N. D. O. Te strani ne bodo v čast onim, ki so v N. D. O. vodili protidelavsko gibanje. Zakaj protidelavsko gibanje je imelo vseh, ki ga nekatere kategorije delavcev globoko občutijo. Med te delavce spadajo najrevnejši uslužbenci glavnih skladišč. Na te je N. D. O. računala, ti so šli slepo na njene limanice in danes nosijo posledice svoje nezavednosti. Neresen je bil pojav N. D. O., neresno, frivolno je bilo njeno delovanje. Danes niso omenjeni delavci organizirani ne pri N. D. O. pa tudi ne pri naši organizaciji glavnih skladišč. N. D. O. jim je ves čas svojega obstanka obljubovala to in ono. Izpolnila ni nobene svojih obljub. Zadnje poboljške so si ti delavci izvojevali leta 1906. potem naše organizacije in skupno z vsemi drugimi uslužbenci glavnih skladišč. Poslednjim je naša organizacija tudi pozneje marsikaj priborila. Ostali so zvesti organizaciji in ta je nanje lahko računala. Prvi pa niso ostali zvesti organizaciji. Odtujili so se ji in delali proti njej. Vodstvo glavnih skladišč je vedelo, da so nesložni, da niso organizirani, zato se tudi ni zmenilo za zahteve, ki se jih je stavilo zanje. »Kaj pa zahtevate za te delavce, saj niso pri Vas niti organizirani«. Tako je odgovoril nek visok gospod nemu odborniku naše organizacije, ki je vložil zahteve teh delavcev. Pred kratkim je N. D. O. sklicala shod teh delavcev, da tam razpravljajo o svojem položaju. Na shodu se je izvolil odbor, ki je pa takoj izjavil, da noče imeti ničesar skupnega ne z N. D. O. ne z našo organizacijo. Sam da hoče skrbeti za zboljšanje razmer tem delavcem, ki niso nikjer organizirani. Ni treba, da so izjavili, da nočejo, da bi se naša organ. vmešavala v to gibanje. Nikdar še se niso naše organizacije vmešavale v gibanje neorganiziranih delavcev. Bomo pa gotovo najbolj veseli ako bo imelo to gibanje vspeh. O tem dvomimo. V letu 1906. so imeli delavci lepo priložnost, da spoznajo kaj se da zenotno, na razrednem stališču stoječo organizacijo doseči. Takrat so dosegli pač veliko. Šli so k N. D. O. Tam so se naučili, da se ne da ničesar doseči z narodnim sovraštvom in v boju z drugimi delavskimi organizacijami. Sami delajo še poizkus izven organizacije in to prav danes, ko so se delodajalci med seboj mednarodno organizirali na centralistični podlagi. Tem delavcem želimo vspeha, ampak želimo tudi, da bi prišli kmalu do spoznanja, da je mogoče zboljšanje razmer samo v mogočni razredni organizaciji. Najlepši do njihov vspeh takrat kadar do tega spoznanja pridejo.

— **Na Kontovelju** bo v petek dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer v Konsumnem in posojilnem društvu predaval sodrug Regent o predmetu: Kako je nastalo delavsko vprašanje. Predavanje se vrši na izredno željo tamošnjih po izobrazbi hrepenčih delavcev, katerim priporočamo, da se udeležijo zanimivega predavanja v velikem številu.

Goriško.

— **Podgora.** V torek, 8. t. m., se je razširila po Podgori žalostna vesi, da je v tovarni v Stračicah padel raz lestvo neki delavec ter obležal v nezavesti. V sredo ob 1/2 9. zjutraj je ubogi delavec v bolnišnici

usmiljenih bratov v Gorici umrl in zapustil v največji žalosti mater-vdovo, dva brata in dve sestri.

Ranjki je dragi naš sodrug Perko Kristijan, 27. let star, član zidarske organizacije in član odbora te organizacije, eden največjih sobojevnikov v naši organizaciji. Njegova žalostna usoda, je povzročila veliko žalost med zidarji na Goriškem in posebno med delavstvom v Podgori, kjer je bil vsem priljubljen, ne samo zato, ker je bil zvest zagovornik delavskih interesov z besedo in dejanjem, temveč tudi zaradi uglednega vedenja. Kako hitro se je zvedelo o smrti, je bila razobešana z okna društvenih prostorov žalna zastava.

Pogreb je bil v petek zjutraj iz bolnišnice v Gorici na podgorsko pokopališče; udeležilo se ga je čez 300 oseb, dasi je bil delavnik. Pogreb je napravil med delavstvom v Podgori velik vtisk. Med venci smo videli pri pogrebu enega od podgorskih organiziranih delavcev z rdečimi trakovi; od delavcev in delavk v Stročicah pa tri vence in od zidarjev iz Ločnika enega tudi z rdečimi trakovi. Častno so bili pri pogrebu zastopani zidarji iz Moše.

O nesreči, ki je zadela našega predraga sodruga in njegovo družino, bi bilo marsikaj povedati. Za danes izrekamo, na tem mestu, najgloblje sožalje družini ranjkega in to v imenu podgorskega organiziranega delavstva, ki ga bo težko pozabilo. Tebi pa, dragi nam Kristijan, bodi zemljica lahka.

Delavsko gibanje.

Organizacija zidarjev v Evropi. Zadržali smo omenili, kako močna je organizacija zidarjev v posameznih evropskih državah in koliko je zadnje leto dala koristi svojim članom potom podpor. Natančnejše podatke pa daje naslednja tabela, ki jo zidarjem priporočamo, da jo dobro pregledajo.

Centrale v posameznih državah oz. deželah	1909		1908		1907		1906		1905		1904		1903		1902		1901		1900		
	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	
Belgija zidarji	5500	26714	42	3520	47	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75
Bosna	550	12388	60	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75
Danska	4952	34644	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75
Nemčija pom. del. zidarji	70451	164770	85	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75
Finska	171337	88829	85	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75
Francoska zidarji	1100	12042	89	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75
Holanjska	58999	116175	20	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75
Italija	1869	21507	92	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75
Hrvatska	43220	142645	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75
Norveška	990	36399	49	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75
Avstrija pom. del. zidarji	3017	49589	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75
Švedska	21502	401786	30	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75
Švica	4293	77797	27	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75
Ogrsko	2408	60353	39	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75	1408	75
Skupaj	401040	8885074	—	2209548	156	177387	67	177387	67	177387	67	177387	67	177387	67	177387	67	177387	67	177387	67

Skupina kovinarjev

v Ljubljani

priredi

družinski večer

s sodelovanjem pevskega zbora „Vzajemnosti“

ki se vrši v soboto, dne 19. nov. 1910 v salonu gostilne pri Anžoku v Sp. Šiški. Na sporedu so: deklamacije, petje, ples, šaljiva pošta in razne druge zabave.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Vstopnina za člane 20 vin., za nečlane 30 vin.

K mnogobrojni udeležbi vljudno vabi

ODBOR.

Stavka mizarjev v Sarajevu, ki je trajala šest tednov, se je zaključila z uspehom za delavce. Atentat, s katerim so hoteli podjetniki odpraviti pridobitve zadnjega gibanja, se ni posrečil. Ne samo to, temveč tudi nakano podjetnikov, vpeljati akord, so delavci popolnoma odbili. Končno so morali mojstri pomočnikom primerno povišati plače. Boj pa še ni na celi črti končan, v treh delavnicah stavkajo mizarji še dalje, gotovo pa tudi delavci teh treh delavnic ne bodo odnehali, dokler ne zmagajo. Mizarji naj ne potujejo v Sarajevo.

Srbska socialna demokracija je po sklepu svojega letošnjega kongresa ustanovila organizacijo za poljedelske delavce in male kmete.

Delavci, širite svoje glasilo „Rdeči Prapor!“

V založbi „Rdečega Prapora“ je izšel

Žepni koledar

za delavce sploh in prometne uslužbence za l. 1911.

Ta koledar izhaja že XI. leto.

Vsebinska mu je med drugimi naslednja: Resnica (pesem); Koledar; Centralni sedeži avstrijskih organizacij; Kolkovne lestvice; Posnetek poštnega in brzojavnega cenovnika; Inozemske denarne vrednosti v kronski veljavi; Stare in nove mere; Koliko plačam osobne dohodnine; Koliko plačam vojne takse; Izvleček iz pravil provizijskega sklada c. kr. državnih železnic (ki je enaka onim južne železnice); Hrana in hranitev; Kdo je sodrug; Kako se varujemo kolere; Delovanje soc. dem. poslancev v parlamentu v zadnjem letu (predlogi naštetih); Dve resoluciji s kodanjskega mednarodnega kongresa; Dohodki in stroški; Beležnica za vse dni v tednu.

Koledar obseza nad 13 pol in bo pridejan tudi svinčnik. Cena v platno vezanemu izvodu je 1 K, po pošti 10 h več.

Pri večjem odjemu in če se plača naprej ali pa vsaj v teku 30. dni velik popust. Pri naročilih do 20 izvodov se priporoča, da se pošlje denar naprej.

Mlado, staro, Vsak pove:

Ta pa je za me!

Ker se samo z njim krepčam, Vedno zdrav želod'c imam'

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2.40
Kabinetna kakovost . . . 4.80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Kavana „Unione v Trstu“
ulica Caserma in Torre Blanca
se priporoča.

Sodrug v Trstu

dobe

Žepni koledar

za leto 1911.

pri blagajniku političnega odbora Alojziju Stolfa v „Delavskem domu“.

I. Jax & sin

Ljubljana

Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt

Pisalni stroji „Adler“

Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko.

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije c. 11 (Kolizej)

Žaloga pohištva

lastnega izdelka in tapetniškega blaga.

Izvršuje vsa mizarstva stavbna dela.

Lastna tovarna na Glincah pri Ljubljani

H. SUTTNER

Ljubljana Mestni trg

urar, prva največja domača exportna tvrdka ur, zlatnirne in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici.

Tovarniška-varstvena znamka

„IKO“

Cenik zastoj in poštnine pristo.

Dunajsko fino in svitlo likanje
Gabriela Jug,
 Ljubljana, Židovska ul. št. 3.
 se priporoča p. n. slavnemu občinstvu za vsakovrstno
 čiščenje perila po zelo točni in najboljši postrežbi ter
 nizki ceni.

Našim somišljenikom priporočamo:
Ilirija in Praxin kremo
 za črevlje.
Ciril in Metodovo vazelino in
 vazelino z mednarodno znamko Ciril-Metoda
ter Plerin čistilo za kovine
 Te predmete izdeluje domača tvornica ke-
 mičnih izdelkov
Golob & Volk, Ljubljana.

Hiše

v dobrem stanju, nekatere z gostil-
 niškimi koncesijami se oddajo pri
P. Mateliču
 c. kr. konces. posred. za nakup in prodajo.
**Zavod za plakatiranje, sna-
 ženje in za reklamo.**
 Škofja ulica št. 10. — Telefon št. 155.

Vsi svoječasno pri meni službujoči in drugi
 zakoniti posredovalci so neopravičeni izvrše-
 vati mojo obrt.

Zavod za pohištvo in dekoracije
FRAN DOBERLET
 Ljubljana, Franciškanska ulica, 10.
 Ustanovljeno leta 1857. Telefon števil. 97.
 Pohištvo vsake vrste od najenostavnejših do najumetnejših. Skladišče tapet,
 oboknic in okenskih karnis, zaves in preprog. Velika izbira pohištve-
 nega blaga i. t. d. Enostavne in razkošne ženitne opreme v naj-
 solidnejši izvršbi. Uredba celih hotelov in kopališč.

Franjo Parkelj
 lastnik reklamnega in plakaterskega podjetja,
 snaženje stanovanj in okenj
Ljubljana
 Šelenburgova ulica št. 6
 izvršuje
 vsa v to stroko spadajoča dela
 točno in po zmernih cenah.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg
Telefon števil. 168. V LJUBLJANI Telefon števil. 168.
 priporoča svoje
 izborno pivo v sodcih in steklenicah.
ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

L. PEVĀLEK
 LJUBLJANA, ŽIDOVSKA UL. 4
 priporoča svojo akcidenčno
tiskarno
 z električnim obratom.
 Izvršuje tiskovine: vizitke, račune, pisma,
 kuverte, raznovrstna vabila, zaročna, po-
 ročna in druga različna naznanila, komi-
 sijske knjižice, parte i. t. d. po brezkon-
 kurenčnih cenah.
 Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim
 orodjem. Razglednice na debelo in drobno,
 ceneje kot povsod drugod. Izvrševanje raz-
 glednic vseh vrst. Reklamni koledarji za
 l. 1911 s korbco ali brez po zelo nizkih cenah.

Častiti gospod
Gabrijel Piccoli
 lekarnar
 v Ljubljani.
 Vašo tinkturo za želodec sem že vso
 z velikim uspehom porabil, katero iz srca
 priporočam v veliko korist vsaki družini
 ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim,
 blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše
 tinkture za želodec.
 Z odličnim spoštovanjem
Josip Sterle
 Posestnik in premirani medvedji
 lovec v Koritnicah, pošta Knežak
 pri St. Petru na Krasu.

Svarilo!
 Prosimo spoštovana gospodinja, ne zahte-
 vajte pri nakupu kar na kratko zavitek ali
 zaboječek „cikorije“, temveč določeno znamko:
: Franck :
 da imate jamstvo za vedno jednako in naj-
 boljšo kakovost. — Pazite pri tem na varstvene
 znamke in podpis, kajti naše zamotanje se v
 enakih barvah, papirju in z podobnim
 natisom ponareja. —

Henrich Franck's Söhne

Pospeševanje krvnega toka, poživljenje živ-
 čnega delovanja, utrjenje kože proti prehladu.

Za umivanje glave, ustna ozir. zobna voda,
 — za olepšanje polti neprecenljivo. —

FRANCOSKO ŽGANJE 'DIANA'

Vaš zdravnik
 vam priporoča francosko žganje 'Diana',
 ker je prepričan o velikih prednostih
 tega žganja za disinficiranje ust in
 osvežujočega vpliva na kožo, ki ga
 povzroča dodatek Mentola. Glavna snov
 francoskega žganja „Diana“ je dvakrat
 destilirano vinsko žganje.

Zahtevajte pri nakupu le pristno francosko
 žganje „Diana“ in pazite, da nosi stekle-
 nica natisnjeno ime „Diana“ in da je tudi
 zamašek in plomba označena s to varstveno
 znamko.

Domači prijatelj
 v pravem pomenu besede, je francosko žganje
 'Diana' in to vsled svoje osvežujoče moči,
 nizke cene in vsestranske uporabnosti. —
 Cena: 1 male steklenice K —50; srednje
 K 1-20; velike K 2-40. — Prodaja se v vseh
 trgovinah na drobno, kjer pa ne, dobi se
 naravnost od proizv. družbe franc. žganja
 „Diana“ r. z. o. z. na Dunaju I. Hohenstau-
 fengasse 3 t.